

PRZEWODNIK PISANIA NAUKOWEGO
W OBSZARZE NAUK SPOŁECZNYCH
PRZYGOTOWANE PRZEZ DRA
BENJAMINA SHULTZA

@corrector

OGÓLNE WSKAZÓWKI ZWIĄZANE Z PISANIEM NAUKOWYM W NAUKACH SPOŁECZNYCH

1. W przeciwieństwie do tak zwanych nauk ścisłych, wiele publikacji w obszarze nauk społecznych używa konstrukcji zawierających pierwszą osobę liczby pojedynczej lub mnogiej – unika się przez to nadmiernego używania strony biernej. Specyfika dziedziny pozwala więc na pisanie w bardziej aktywny i bezpośredni sposób. Mimo przyzwolenia na konstrukcje pierwszoosobowe, należy pamiętać o profesjonalnym i obiektywnym tonie całej wypowiedzi pisemnej.

2. Niektóre odgałęzienia nauk społecznych preferują konwencje pisania odbiegające od proponowanego tu formatu. Przykładem mogą być obszary rozważań teoretycznych. Nie aplikują one metod dających konkretne wyniki, więc poszczególne fragmenty tekstu nie muszą być tytułowane tak, jak sugerujemy. Przed rozpoczęciem pisania warto więc zapoznać się z publikacjami podobnego typu. Daje to rozeznanie w najczęściej stosowanych konwencjach i stylach pisania naukowego. Pomocne może okazać się także opracowanie listy możliwych wydawnictw, gdzie przygotowywany tekst mógłby się ukazać.

3. Można oczywiście wyrażać pewne myśli za pomocą cytatów z odpowiedniej literatury, ale uciekajmy się do tego tylko wtedy, gdy cytat w swojej oryginalnej formie ma kluczowe znaczenie dla pracy lub konkretnego argumentu. Cytat musi bezwzględnie zawierać informację o stronie publikacji, na której się znajduje.

4. Każde wydawnictwo ma swoje własne wytyczne, do których należy się zastosować. Oprócz standardowych informacji o odstępach, rodzaju i rozmiarze czcionki czy marginesach, zawierają one także wzmianki o wcięciach, stosowaniu wielkiej litery, cytowaniu, nagłówkach i podtytułach, oraz wielu innych szczegółach technicznych. Tabele i grafy mają osobny zestaw wymagań.

OGÓLNY UKŁAD ARTYKUŁU

TYTUŁ

Wskazówka: Tytuł jest niejako „twarzą” artykułu i trzeba go starannie przemyśleć. Powinien być zwięzły i informatywny, bez wyrażeń rodem z żargonu naukowego czy skrótów, które nie są powszechnie znane. Tytuły artykułów w naukach społecznych zazwyczaj wpisują się w trzy podstawowe konwencje:

1. Najczęściej umieszcza się opisowe zdanie po kluczowym wyrażeniu oddzielonym dwukropkiem:

- „Autorytaryzm konkurencji: Zastosowanie teorii w rozumieniu zjawiska odradzania się populistycznych siłaczy w Europie Wschodniej”.

W ramach tej konwencji wyrażenie kluczowe można także umieścić na końcu tytułu, np.

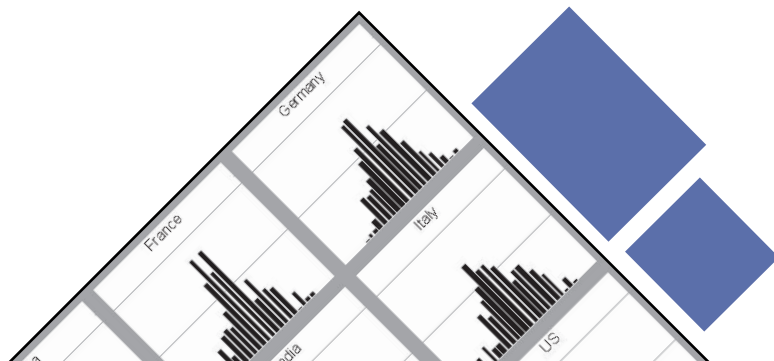
- „Zastosowanie teorii w rozumieniu zjawiska odradzania się populistycznych siłaczy: Autorytaryzm konkurencji w Europie Wschodniej”.

2. Drugim sposobem jest postawienie prowokacyjnego pytania, po którym umieszczamy opisowe zdanie:

- „Czy liberalna demokracja stoi na skraju zagłady? Wyjaśnienie powstania autorytarnej polityki konkurencji w Europie Wschodniej”.

3. Ostatnią akceptowalną opcją jest tytuł w formie jednego zdania wyjaśniającego cel badania:

- „Zastosowanie politycznej analizy porównawczej do wyjaśnienia powstałego zjawiska populizmu w Europie Wschodniej”.

ABSTRAKT

Wskazówka: Zarówno tytuł, jak i abstrakt wpływają na to, jak dogłębnie czytelnik zapozna się z przedstawionym mu tekstem. Po przeczytaniu streszczenia powinien mieć zarysowany cel tekstu, zastosowane metody i główne wnioski. Większość publikacji w naukach społecznych nie wymaga rozbicia abstraktu na określone sekcje (np. metody, wyniki, wnioski). Ten element pracy powinno się czytać jak jeden ciągły akapit, który zwięźle i płynnie prezentuje zawarte w nim informacje.

1. Większość wydawnictw ogranicza streszczenia do 250 lub 300 słów. Nie należy przekraczać górnej granicy.

2. Abstrakty z literówkami lub słabą organizacją wewnętrzną nie zachęcają do zagłębienia się w pozostałe części artykułu.

3. Warto rozpocząć od dwóch lub trzech zdań, które osadzą omawiane badania w ramach odpowiedniej literatury i dyskusji prowadzonych w danej dziedzinie. Cytaty nie są konieczne, chyba że artykuł wyraźnie dotyczy zagadnień poruszanych w innej publikacji.

4. W abstrakcie należy przedstawić swój argument lub tezę i stwierdzić, jakie jest planowane rozwiązanie tego zagadnienia.

5. Abstrakt powinien kończyć się podsumowaniem najważniejszych wyników, odwołaniem się do tego, jak artykuł rozwiązuje problemy badawcze.

6. Tej części powinny towarzyszyć także słowa kluczowe, zazwyczaj w liczbie trzech do pięciu, które są powszechnie stosowane w danej poddyscyplinie.

WPROWADZENIE

Większość części wprowadzających zajmuje dwa lub trzy akapity. Powinny się w nich znaleźć cytaty, które sytuują pracę w ramach istniejącej literatury. Nie ma jednak potrzeby długiego rozważania osiągnięć innych badaczy. Treść powinna być przedstawiona na tyle zwięźle, aby swobodnie przeprowadzić czytelnika przez układ artykułu.

1. Pierwsze kilka zdań należy zaplanować tak, aby przedstawiały główny problem badawczy.

2. W pierwszym akapicie warto odwołać się do tego, co już zostało zbadane, wskazać, co jest niejednoznaczne, niepełne lub nieznanie i stwierdzić, w jaki sposób artykuł niweluje te braki.

3. W ostatnim akapicie wstępu należy jasno określić cel artykułu za pomocą zdania takiego jak "Celem niniejszej pracy jest..."

4. Postawione pytania badawcze powinny być powiązane ze wspomnianym celem. Mogą być ujęte w formie pytań lub opisane jako interesujące badacza obszary.

5. Należy wskazać sposób, w jaki autor planuje rozwiązać te problemy w oparciu o odpowiednią literaturę i wybrane metody badawcze.

6. Napisanie wprowadzenia jako chronologicznie ostatniego może być korzystniejsze, ponieważ wtedy mamy dokładniejsze pojęcie o finalnej treści tekstu.

PRZEGLĄD LITERATURY

Recepcja artykułu zależy od umiejscowienia go w ramach uznanych autorytetów. Ponadto należy wykazać, jak opisane w nim ustalenia opierają się na dostępnej wiedzy. Potrzebny jest do tego gruntowny przegląd najbardziej adekwatnej literatury. W wielu przypadkach komentarze recenzentów dotyczące jakości odnoszą się głównie do tej sekcji. Istnieje kilka sposobów na zorganizowanie przeglądu literatury, ale możemy wyróżnić trzy najpopularniejsze podejścia:

1. Podział literatury na dominujące argumenty lub szkoły myślenia:

- Jest to najbardziej przydatne w przypadku, gdy teza lub praca dyplomowa opiera się na konkretnej perspektywie teoretycznej, jak marksizm czy neoliberalizm.
- Trzeba więc napisać krótki akapit, wymieniając odpowiednie podejścia lub szkoły myślenia.
- Następnie należy omówić je w przedstawionej kolejności.
- Niech to literatura prowadzi debatę, nie autor. Na przykład: ***Chociaż Johnson (2011) twierdzi, że neoliberalizm zwiększa PKB, Hawkins (2013) pokazuje, że taka polityka godzi w klasę średnią, co popiera empirycznymi danymi z Peru.***

- Należy zakończyć jasnym stwierdzeniem, które podejście jest preferowane w artykule. Wybór musi być oczywiście uzasadniony.
- Można użyć nagłówków podpozycji do oddzielenia tematów czy podejść, ale nie jest to konieczne.

2. Tematyczny podział literatury:

- Jest to najbardziej przydatne, gdy autor odnosi się do luki w źródłach.
- Podobnie jak w poprzednim podejściu, warto zacząć od akapitu wprowadzającego zakresy tematyczne, według których podzielono źródła.
- Ten element pracy należy zakończyć sytuując opracowany tekst w jednym z obszarów i określając sposób, w jaki zasób źródeł poszerza się dzięki publikacji tego artykułu.

3. Chronologiczna analiza źródeł:

- Jest to najbardziej przydatne podejście w przypadku, gdy autor zajmuje się sprawami historycznymi lub śledzi ewolucję problemu społecznego.
- Warto więc wypunktować, kiedy i w jaki sposób paradygmaty zostały przesunięte, a także określić jaki kierunek dziedzina przyjęła po tej zmianie.
- Sekcję można zakończyć stwierdzając, gdzie zasoby sytuują się obecnie.

METODY

Wydzielanie osobnej sekcji na metody nie jest koniecznością dla każdego artykułu w naukach społecznych. Nie ma takiej potrzeby dla tekstów wyraźnie teoretycznych lub retorycznych. Jednak dokument, który stosuje powszechnie znane metody badań naukowych, powinien poświęcić osobną sekcję na omówienie wybranego podejścia metodologicznego.

1. Należy upewnić się, że pytania badawcze korelują się z metodami.

2. Warto spróbować przewidzieć pytania lub komentarze, które mogłyby pochodzić od kogoś niezaznajomionego z prowadzonymi badaniami. W tej sekcji można od razu rozwiązać te wątpliwości.

- Na przykład, jeśli stosowane są metody jakościowe, trzeba jasno określić, jak zbierano uczestników, w jakim środowisku pozyskano dane, a także omówić wszelkie inne czynniki, które mogłyby mieć wpływ na wyniki.

- Te pozorne detale są oczywiste dla autora, ale nie będą takimi dla recenzenta, o ile nie zostaną wyraźnie opisane.

3. Uzasadniając projekt i zakres badań warto przytoczyć inne prace, w których używano podobnych metod.

WYNIKI

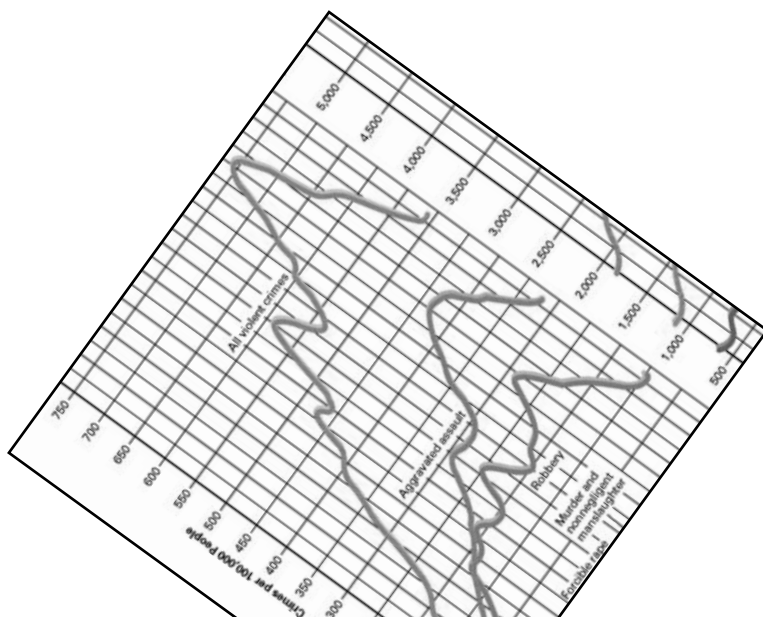
W tej sekcji unikamy rozważań na temat znaczenia wyników czy ich analizy. Zamiast tego należy przedstawić otrzymane dane w sposób jasny i klarowny, pamiętając, że nieznaczące lub nieoczekiwane wyniki nadal do czegoś prowadzą i nie powinno się ich pomijać. Sposób, w jaki zaprezentowano wyniki, powinien odwoływać się do zastosowanych metod.

1. Wyniki badań ilościowych korzystnie przedstawiają się w postaci dobrze przemyślanej tabeli.

- Nie trzeba omawiać każdej statystyki. Zamiast tego można odesłać czytelnika do tabeli i podkreślić te aspekty, które są najbardziej znaczące dla pracy.

2. Prezentacja wyników jakościowych może z kolei przyjąć kilka form:

- Identyfikacja wątków, które pojawiły się podczas wywiadów i obserwacji, zorganizowanie danych według tych motywów.
- Uporządkowanie wyników według zadawanych pytań, przedstawienie odpowiedzi w formie akapitów.
- Przypisanie uczestnikom pseudonimów i odwoływanie się do nich w taki właśnie sposób przez cały tekst.

ANALIZA LUB DISKUSJA

Dopiero ta część tekstu zawiera omówienie doniosłości naukowej wyników przedstawionych w poprzedniej sekcji. Należy więc połączyć je z podstawową wiedzą przedstawioną w przeglądzie literatury.

1. Autor powinien przeprowadzić czytelnika przez wyniki, które potwierdzają lub podważają dokonania wspomniane w omówieniu źródeł, np.:

- Pozytywny i znaczący związek między imigracją i wartością nieruchomości podważa wcześniejsze założenia, zwłaszcza te sugerowane przez Brooks (2008) i Jones (2001).

2. Autor powinien także podkreślić, co zrobił inaczej niż poprzednicy, aby dojść do otrzymanych wniosków. Jest to konieczne zwłaszcza wtedy, gdy podważają one poprzednie osiągnięcia, np.:

- Mimo że Smith (2010) odkrył, iż artyści w obszarach miejskich część swoich dzieł rozpowszechniają za pomocą kanałów online, obecne badania wykazały, że nie można powiedzieć tego samego o artystach z obszarów wiejskich.

3. Omówić należy wszystkie otrzymane wyniki, nie tylko te istotne dla postawionej tezy. Warto też przeprowadzić racjonalną dyskusję nad tym, dlaczego dany wynik jest nieważny lub nieoczekiwany.

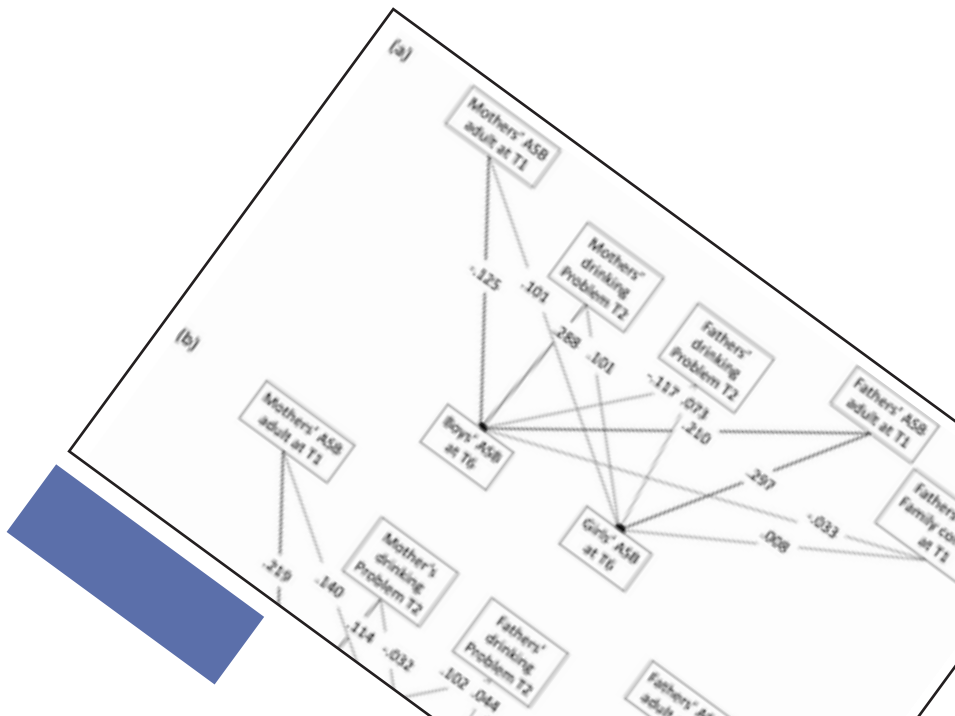
4. Lepiej unikać stwierdzeń sugerujących przesadną pewność, takich jak „Ten wynik udowadnia, że...” lub „To odkrycie ostatecznie unieważnia dotychczasowe dokonania...” Zamiast tego można sięgnąć po wyrażenia typu „sugeruje” lub „wskazuje”, umieszczając swoje ustalenia w odpowiedniej pozycji względem innych badań.

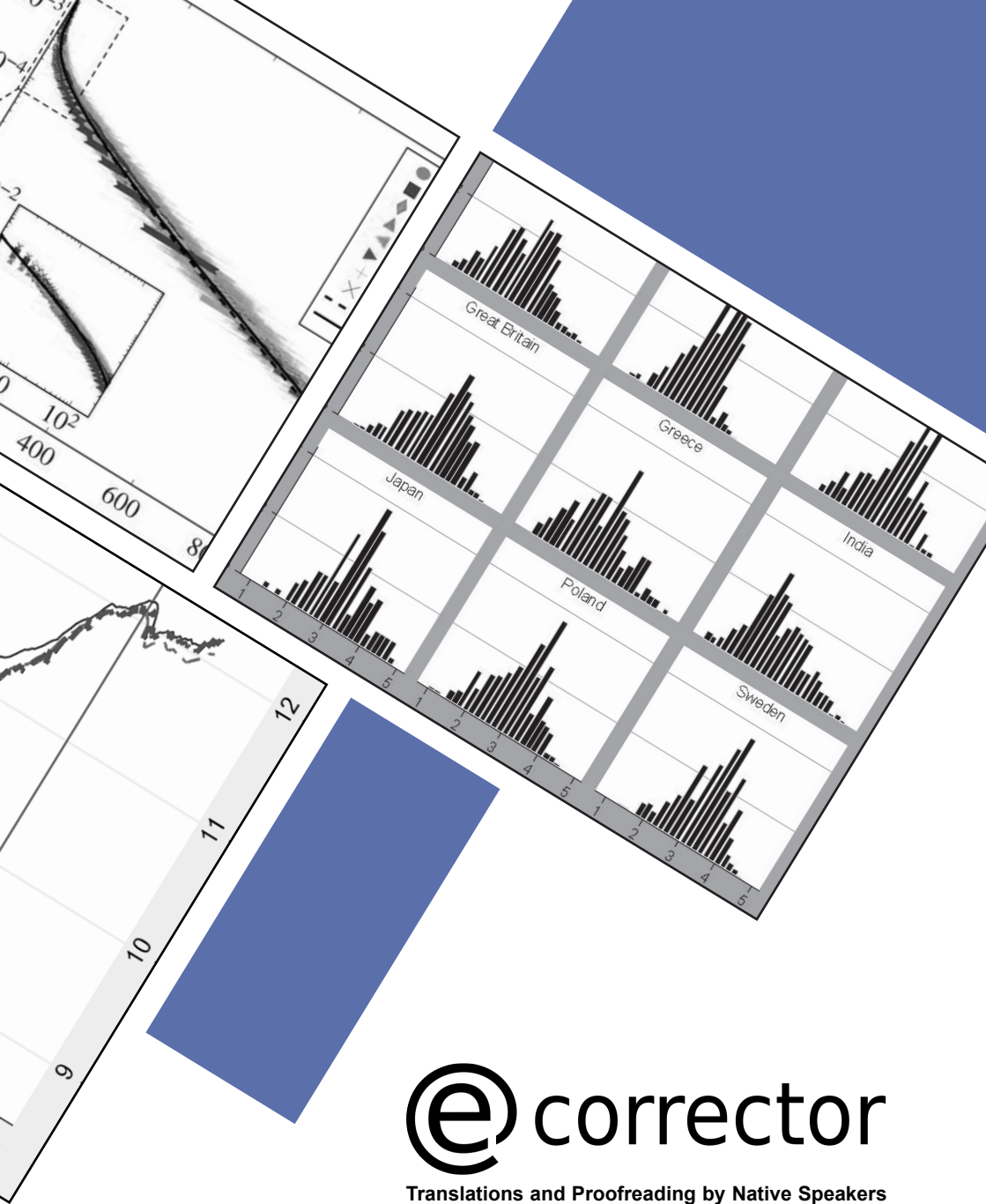
5. Dosłowne cytowanie wyników nie jest dobrym posunięciem na tym etapie. Celem tej części jest rozszerzenie sekcji z wynikami i zaoferowanie pogłębionej analizy ich znaczenia w szerszym kontekście dostępnych odkryć.

WNIOSKI

Podsumowując tekst należy unikać przeglądu wyników. Oprócz krótkiego streszczenia pracy powinny się tam znaleźć również następujące punkty:

1. Ograniczenia badawcze i sposoby, w jakie mogły one mieć wpływ na wyniki.
2. Podkreślenie tego, jak przedstawiona praca opiera się na dokonaniach innych naukowców.
3. Określenie, co jeszcze należy zrobić w tym obszarze. Najkorzystniejszą dla autora sytuacją jest prowadzenie sugerowanych dalszych działań w ramach autorskiego programu badawczego, co daje realną szansę na rozszerzenie wniosków w przyszłości. Ponadto, jeśli badania dotyczą dużego projektu, jak choćby pracy doktorskiej lub habilitacyjnej, publikowanie pełnych wyników w kilku tekstach może być pomocne podczas jego opracowywania.
4. Trzeba pamiętać też o tym, aby nie zaskoczyć czytelnika nowymi informacjami w ostatniej części artykułu.

@corrector

Translations and Proofreading by Native Speakers
www.ecorrector.com